

Thingyan

Hkungga tsawra ai shiga madat Nu Wa Hpu Nau ni, dai ni na htunghking lamang hta gaw anhte Myanmar Mungdan, Myen amysha ni a poi kaba langai rai nga ai, "Thingyan" ngu ngu ai Hka Jaw Poi a lam hpe machye machyang langai hku nna tang madun shapoi mayu nngai.

Ndai Poi gaw Myen amysha ni a matu shaning nnan galai ai ten ladaw, April shata hta galaw ai poi rai nna hka jaw poi n htoi gaw, April shata 12 ya kaw nna 16 ya shani du hkrai ang ai rai nga ai.

Thingyan ngu ai ga si

Thingyan ngu ai ga si gaw, Tingganda (သင်္ကြံ) ngu ai Pa Li laika hte (သင်္ကြံ) ngu ai Tekkada (သက္ကတဘာသာ) lahkawng kaw na yu hkrat wa ga si langai re hpe chye lu ai. Lachyum gaw "Galai shai wa ai lam" (ကူးပြောင်းခြင်း) ngu ai lachyum rai nga ai. Myen shata Tapawng La (တပေါင်းလ) ten gaw shaning htum mat nna Tagu La (တန့်ခူးလ) ngu ai shaning nnan de galai shai wa ai lam hpe tsun ai rai nga ai.

Ginhtawng ta (Kahtet ta) na ja la ai jan hpe ndai Thingyan hka hte kashin katsi shangun ya lu nga ai. Maga mi hku tsun ga nga yang shaning dingsa na nsan nseng ai lam ni hpe Thingyan hka hte kashin kau nna myit masin hkumhkrang nnan tsawm htap ai hte shaning ningnan de du shang wa na ngu ai lachyum hte " Hka Jaw Poi' galaw ai re ai lam chye na lu ga ai.

Dai rai nna, Thingyan ten hta Kaning re ai ni galai shai wa ai, kaning re kaw na galaw hpanng wa ai kun ngu ai hpe sumrai tam yu yang hpan lahkawng nga ai hpe mu lu ai. Langai mi gaw Hindu makam masham myit jasat kaw na yu hkra ai wa ai mau mwi hte hpanng langai mi gaw Jan hte Mungkan ga gayin shinggrup ai lam kawng yu hkrat wa ai lam rai nga ai.

Hindu Myit Jasat (ဟိန္ဒူအယူဝါဒ) Kawng Yu Hkrat Wa Ai Lam

Ti Chya Min (သိကြားမင်း) Hkawkham hte Byamahar Min Gyi ngu ai Arsi Hkaw Hkam yan ga nyeng ga law ninggyet hkat ai shaloi Ti Chya Min wa dang ai majaw Byamahar Min Gyi a baw hpe lu wu ai. Dai Byamahar Hkaw Hkam wa gaw hpanng tagu grai kaba ai re majaw shi a baw hpe hka panglai de gabai bang kau dat yang mung hka hkyet mat na rai nna, Ga n-tsa hta tawn da yang mung dai shara ni yawng wan hkru si mat na rai nga ai. Nbung de kabai kau dat yang mung du sat dmyeng ni yawng wa hkru si mat na re majaw gara kaw mung n tawn da ai sha, lang tawn da wu ai da.

Dai hpanng Ti Chya Min gaw n-gun hpanng tagu grai kaba ai nat hkawkham ni hpe ap ya nna laning mi hta nat hkawkham langai ngai kahti galai di nna dai Byamahar hkawkham wa a baw hpe zinghkang da na matu lit shatsam dat wu ai da. Dai baw hpe nat hkawkham langai kawng kaga langai wa hpe galai ap ya na nhtoi aten tup hpe Punna ngu ai Hindu Hpannggyi kaba ni hpe tak twet shangun nna dai galai ya ai nhtoi aten hpe Tingganda (သင်္ကြံအခါ) ngu tsun lang ma ai. Laning mi hpring sai ngu nna masat ai lam rai nga ai.

Dai aten ni hta Ti Cha Min gaw Mungkan ga hta kaja ai akyu ara ni law htam wa lu na matu hte Buhdda makam masham chyam bra wa na matu shinggyim masha ni nga ai Dinghta Mungkan လှူပြည် de yu wa nna bungli galaw ai hte matsing ningting galaw da da rai wu ai. Kaja amu galaw ai ni hpe Ja hte galaw da ai ပေလွှာ kaw ka nna n kaja ai ni hpe gwi hpyi kaw ka matsing da nu ai da. Dai hta n-ga Dai hpara prat kaw nna Nat hte ndai machyoi hkawkham ni gaw တရားနာ mayu jang shana yup tung masha nnga ai ten hta sa chye ai nga ma ai. မင်္ဂလာသုတ်၊ သက္ကပညာသုတ်၊ အနာပါနသုတ် ngu ai ni gaw shana aten hta sha hkaw tsun ai သုတ် ni rai nga malu ai. Hpa majaw shana she galaw ai i nga yang, shinggyim masha ni a kan kata na malu masha dingsa ni a sama hpe nat ni n lu hkam ai majaw re nga nna tsun ma ai. Dai majaw Thingyan ten hta Ti Chya Min shinggyim masha ni hpanng de yu hkrat wa ai ngu ai gaw n mai byin ai nga nna tsun ma ai.

Ndai sumrai hte maren nga yang Ti Chya Min gaw Dinghta Mungkan ga de yu wa ai nga tim hka jaw ai lam gaw nlawm nga ai. Ya hpanng daw de she shaning nnan hpe hka hte kashin jasang jaseng nna hkap tau la ai hku nna shada da hka jaw hkat ai Hka Jaw poi hpe galaw wa ai re lam chye lu ga ai. Dai rai nna shaning law law na ai hpanng gaw, Thingyan, Ti Chya Min hte Hka Jaw ai lam gaw sumrai langai tai wa sai rai nga malu

ai. Ya na hku nga yang Ti Chya Min ngu ai Buhdda hkawhkam wa gaw Thingyan a chya (အကျနေ့) shani Dinghta ga de yu wa ai, အတက်နေ့ gaw bai lung wa ai nga nna matut manoi tsun hkai wa ma ai rai nga ai.

Ndai Thingyan byin wa ai labau kaga langai mi gaw, Jan hte Mungkan ga gayin ai lam kaw na yu hkrat wa ai labau Ya Ziwin rai nga ai. Ndai gaw Buhdda makam hpaji hte Bei Din gumhpan hpaji hte manut nga ai. Mungkan ga gaw Jan hpe gayin shinggrup ai Mikta ladaw (မိသရာသီ) kaw nna hpang yang Pikta (ပြိသု၊ မေထုန်... မိန်ရာသီ) ngu ai de du wa ai shaloi သူရိယသိဒ္ဓန္တ chyum laika hte maren n’htoi 365, hkying hkum 6 minute 12 Second 37 hpring nna တနင်္ဂနွေ ရဝိဖုဠုဂြိုဟ်စင် kawn မိသရာသီ ngu ai de du wa nna သုညအင်္ဂါ ladaw de shang wa ai ngu masat la nhtawm shaning dingsa lai mat nna shaning nnan de galai wa ai ngu tsun ma ai.

Thingyan du wa ai ngu ai ga rai nga ai. Raitim shaning nnan de kaja du shang wa ai gaw, n htoi lahkawng ya hkying 4 minute 4 hte second 40 na ai hpang she du ai nga ma ai. Dai zawn Jan shinggrup ai lam hpe shata 12 hte masat twet la nna Myen myu sha ni a shata hti laika Tagu La (တန်ခူးလ) ten “Hka Jaw Poi” Thingyan du wa ai rai nga ai. Ndai Tagu La ngu ai ga si gaw Tar Ku (တာကူး) ngu ai kaw na yu hkrat wa ai rai

nna တနင်္ဂနွေ ရဝိဖုဠုဂြိုဟ်စင် kawn မိသရာသီ ngu ai de galai shang wa ai ngu moi na Myen hpaji ninghkring ni kawn masat da let Tagu La ngu mying jaw da ai re lam chye lu ai. Bai nna Tan (တန်(ဝါ)တန်း) ngu ai gaw nam htan Htan (ထန်း) ngu ai hpe tsun ai rai nna Hku (ခူး) ngu ai gaw di sha ai ခူးဆွတ်ခြင်း ngu ai lachyum pru majaw Nam htam si di ai ten (ထန်းခူးသောကာလ) nga nna mung lachyum shaleng ma ai lam chye lu ga ai.

Thingyan hte seng ai labau ni ndai zawn shai hkat ai lam ni nga tim ya dai ni na ten hta Pidauk hpun ni pu tsawm ai Myen shata hti laika တန်ခူးလ du ai shaloi gaw Thingyan ngu ai Hka Jaw Poi hpe Myanmar Mungdan ting hta grai hkikhkam ai shaning nnan poi hku galaw nga ma ai rai nga ai. Myanmar amysha ni hte htunghking ningli loi bung ai Thai Mungdan, Laos hte Combodia Mungdan ni hta mung Hka Jaw Poi galaw ai raitim kaning re ai htunglai htegalaw ai ngu lachyum hpe gaw atsawm hkrak n chye ga ai. Galaw ai mying ni chyawm gaw Thai Mungdan kaw rai yang “Songkran”, Laos kaw Pimai, Combodia kaw Chaul Chnam Thmey ngu ai mying ni hte galaw ma ai lam chye lu ga ai.

Ndai gaw Thingyan ngu ai Hka Jaw Poi hte seng nna dep lu ai daram sawk sagawn tang madun da ai lam rai nga ai.

Thomas Mung Hpan

Mahta la ai laika : Myanmar Wikipedia